

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ МІЖНАРОДНИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ АЛКОГОЛЬНОЇ ПРОДУКЦІЇ В УМОВАХ СУЧАСНИХ РИЗИКІВ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

У статті досліджено особливості та проблеми організації міжнародних перевезень алкогольної продукції в умовах сучасних ризиків. Визначено мету дослідження, яка полягає в аналізі логістичних процесів та розробці напрямів їх оптимізації при експорті. Проаналізовано специфіку митного, акцизного та транспортного регулювання. Акцентовано увагу на важливості експорту українського алкоголю для підтримки національної економіки в умовах війни. Запропоновано практичні напрями підвищення ефективності експортних логістичних процесів, включаючи диверсифікацію маршрутів, цифровізацію трекінгу та оптимізацію завантаження.

Ключові слова: міжнародні перевезення; експорт України; алкогольна продукція; логістичні ризики; митне оформлення; диверсифікація маршрутів; цифровізація.

Abstract

The article explores the features and problems of organizing international transportation of alcoholic beverages under modern risks. The purpose of the study is defined, which consists in the analysis of logistics processes and the development of directions for their optimization during export. The specifics of customs, excise, and transport regulation are analyzed. Attention is focused on the importance of Ukrainian alcohol exports to support the national economy during the war. Practical directions for improving the efficiency of export logistics processes are proposed, including route diversification, tracking digitalization, and load optimization.

Keywords: international transportation; Ukraine's export; alcoholic beverages; logistics risks; customs clearance; route diversification; digitalization.

Вступ

Сучасні умови функціонування зовнішньоекономічної діяльності українських підприємств характеризуються високим рівнем невизначеності. Спостерігається посилення регуляторних вимог та безпрецедентне зростання логістичних ризиків. Особливо гостро це відчувають підприємства алкогольної галузі. Їхня продукція підлягає суворому державному контролю, обов'язковому ліцензуванню та жорсткому акцизному регулюванню. Відповідно, організація міжнародних перевезень такого специфічного вантажу вимагає комплексного підходу. Цей підхід має глибоко враховувати правові, митні, транспортні та комерційні аспекти.

Експорт алкогольної продукції відіграє вагомий роль у формуванні зовнішньоторговельного балансу України. Незважаючи на складні умови, вітчизняні виробники продовжують постачати продукцію на міжнародні ринки, забезпечуючи надходження стабільної валютної виручки та підтримуючи економіку держави.

Мета статті – дослідити особливості організації міжнародних перевезень алкогольної продукції в умовах сучасних ризиків та розробити практичні рекомендації щодо підвищення ефективності експортної логістики українських підприємств.

Виклад матеріалу

Яскравим прикладом вітчизняного експортно-орієнтованого підприємства є компанія Nemiroff, яка формує значну частку загальнонаціонального експорту міцного алкоголю. Компанія здійснює регулярні поставки продукції більш ніж у 80 країн світу. Така значна географія зовнішньоекономічної діяльності зумовлює об'єктивну необхідність використання різних логістичних схем доставки, адаптації до вимог національного законодавства країн-імпортерів та проактивного управління експортними транспортними ризиками.

Організація міжнародних експортних перевезень української алкогольної продукції має низку специфічних особливостей:

Акцизне та митне регулювання. Експорт підакцизних товарів вимагає ретельного контролю за переміщенням, оформлення експортних декларацій, сертифікатів походження (наприклад, EUR.1 для країн ЄС) та інвойсів відповідно до жорстких вимог української та міжнародної митниці. Ліцензування та сертифікація.

Ліцензування та сертифікація. Для експорту підприємство повинно не лише мати українську ліцензію, а й гарантувати відповідність продукції стандартам країни-імпортера (специфічні вимоги до маркування, акцизних марок країни призначення, складу та мовного оформлення етикетки).

Транспортні обмеження. Через блокування українських морських портів, лівова частка експорту алкоголю переорієнтувалася на автомобільний транспорт через західні кордони. Це забезпечує доставку в країни ЄС, а для далеких ринків (США, Азія) використовуються мультимодальні схеми з перевантаженням у європейських портах (наприклад, Гданськ або Констанца). (Повністю переписано з урахуванням українських реалій) Такі перевезення вимагають дотримання температурного режиму та надійного страхування [1-2].

Окрему, найбільш непередбачувану групу на сьогодні становлять ризики сучасного середовища. До них беззаперечно належать воєнні ризики, раптові обмеження роботи окремих пунктів пропуску та багатокілометрові черги на кордоні. Значно збільшується час простою транспортних засобів. На логістику впливають несподівані зміни митних процедур, постійні коливання вартості пального та фрахту. Також існують підвищені ризики пошкодження або втрати цінного вантажу.

Окрему, найбільш непередбачувану групу становлять ризики сучасного воєнного середовища. До них належать раптові обмеження роботи пунктів пропуску, багатокілометрові черги на виїзд з України, страйки перевізників у сусідніх країнах та збільшення транзитного часу.

Зважаючи на ці безпрецедентні інфраструктурні та воєнні виклики, результати нашого дослідження на базі ТОВ «ЛІВН ЛІМІТЕД» доводять, що класичні логістичні моделі вичерпали свою ефективність. Для комплексного підвищення рентабельності експортних перевезень алкогольної продукції підприємству необхідно реалізувати стратегічний перехід до нових форматів доставки.

Перш за все, критичною є відмова від моноmodalної залежності від автомобільного транспорту на користь диверсифікованих інтерmodalних перевезень. Практика показує, що переведення експортних потоків на залізничні контейнерні маршрути з використанням інфраструктури внутрішніх «сухих портів» дозволяє повністю оминати багатокілометрові затори на західних кордонах, чітко фіксувати транзитний час та повертати загальний показник своєчасності доставки (OTIF) до еталонних значень [3].

Наступним, не менш важливим кроком, є масштабна цифрова трансформація управління транзитом. Замість ручного контролю та базового GPS-трекінгу, підприємству доцільно імплементувати повноцінні хмарні TMS-системи (Transportation Management System), які оснащені модулями штучного інтелекту (AI) та електронного документообігу (EDI). Це дозволить не лише відстежувати вантаж, але й здійснювати предиктивний аналіз – тобто заздалегідь прогнозувати черги на митницях та автоматично перенаправляти контейнери на вільні маршрути ще до виникнення реальних затримок.

Крім того, невід'ємною частиною такої оптимізації є перегляд комерційних умов співпраці за міжнародними правилами Incoterms 2020. Зокрема, йдеться про активне використання базису FCA для легальної передачі ризиків простою на кордонах безпосередньо глобальним дистриб'юторам, а також проведення відкритих електронних аукціонів на фрахт всередині TMS-системи для об'єктивного зниження транспортних витрат [4].

У комплексі, поєднання сучасної інтерmodalної фізичної логістики з інтелектуальними цифровими системами управління створює надійний механізм, який гарантує безпеку крихкого вантажу в дорозі, ліквідує адміністративні штрафи та здатний суттєво підвищити чистий прибуток компанії-експортера.

Висновки

Підсумовуючи результати дослідження, можна стверджувати, що в умовах сучасних інфраструктурних та воєнних викликів традиційні моделі експорту алкогольної продукції повністю втратили свою надійність. На прикладі масштабної діяльності ТОВ «ЛІВН ЛІМІТЕД» доведено, що для збереження конкурентоспроможності на європейському та світовому ринках компаніям необхідна докорінна модернізація логістичних процесів. Ключовим вектором такого оновлення є стратегічна диверсифікація маршрутів та перехід до інтерmodalних рішень (використання залізничних контейнерних поїздів та інфраструктури «сухих портів») у поєднанні з масштабною діджиталізацією управління через хмарні TMS-системи.

Саме такий комплексний підхід дозволить вітчизняним експортерам надійно захистити вантаж, нівелювати ризики багатоденних простоїв на кордонах, відновити еталонний показник своєчасності доставки (OTIF) та суттєво підвищити рентабельність міжнародних комерційних операцій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Митний кодекс України : від 13.03.2012 № 4495-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>.
2. Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, алкогольних напоїв та тютюнових виробів : Закон України від 19.12.1995 № 481/95-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/481/95-вр>.
3. Офіційний сайт компанії Nemiroff. URL: <https://nemiroff.vodka/>.
4. Державна митна служба України : офіційні статистичні матеріали. URL: <https://customs.gov.ua/>.

Муренко Вадим Андрійович – студент групи 1Л-226, факультет менеджменту та інформаційної безпеки, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, e-mail: vadimmurenko88@gmail.com

Давидюк Людмила Петрівна – кандидат економічних наук, доцент кафедри підприємництва, логістики та менеджменту, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, e-mail: keletckaya@gmail.com

Murenko Vadym A. - Department of Management and Information Security, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: vadimmurenko88@gmail.com

Davydiuk Liudmyla P. – Candidate of Economic Sciences, Associate Professor of the Department of Entrepreneurship, Logistics and Management, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: keletckaya@gmail.com